

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **A. H.**, zast. JUDr. Pavlem Ramešem, advokátem, se sídlem Praha 1, Bolzanova 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 6. 2005, č. j. 24 Az 504/2004 – 22,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Zástupci žalobce JUDr. Pavlu Ramešovi, advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 2150 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 30. 7. 2004, č. j. OAM-2410/VL-07-12-2004, nebyl žalobci udělen azyl podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Polici ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a dále na žalobce nebyla vztažena překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 téhož zákona. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem podání žádosti o udělení azylu žadatele byla obava z uvěznění za nesplnění zákonné povinnosti nastoupit a vykonat základní vojenskou službu, což mu však nedovoluje jeho náboženská víra. Dalším důvodem byla snaha vyhnout se vykonání rozhodnutí o správním vyhoštění. Správní orgán dospěl poté k závěru, že žalobcem uváděné skutečnosti nelze podřadit pod taxativně vymezené důvody stanovené

v § 12 zákona o azylu, dále neshledal důvody pro udělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2, ani důvody uvedené v § 14 téhož zákona. Žalovaný rovněž posoudil existenci překážek vycestování a dospěl k závěru, že žadatel nenáležel k osobám ohroženým skutečnými zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu a jejich existenci tedy v jeho případě neshledal.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž uvedl, že rozhodnutí napadá v rozsahu výroku o neudělení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu a ve výroku o nevztažení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Namítal, že žalovaný porušil zákon č. 71/1967 Sb., správní řád (konkrétně § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 46, § 47 odst. 1) a zákon o azylu č. 325/1999 Sb., konkrétně § 12. Pokud jde o důkazy, kterými chce podpořit svá tvrzení, odkázal na to, co vypověděl při prvním a druhém pohovoru, jakož i na ostatní obsah správního spisu. Navrhoval, aby Krajský soud v Ostravě napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 30. 6. 2005, č. j. 24 Az 504/2004 – 22, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku konstatoval, že žalobce netvrdil, že byl v zemi původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, ani netvrdil, že má strach z pronásledování z uvedených důvodů. Potíže žalobce vyplývaly z jeho náboženského přesvědčení, které mu neumožňuje službu v armádě. Žalobce odmítl nastoupit základní vojenskou službu, příslušným orgánům však nesdělil své důvody, proto nebyl informován o možnosti náhradní vojenské služby. Žalobce se nezajímal o alternativní řešení a situaci řešil odjezdem do České republiky. Krajský soud vyloučil rovněž pronásledování z náboženských důvodů, neboť žalobce nenamítal omezování náboženské svobody, ani bránění v projevech víry ze strany státu. Žalobce podle krajského soudu neuvedl žádný konkrétní důvod, který by mohl vést k aplikaci ustanovení § 14 zákona o azylu. Vycestování žalobce neshledal krajský soud v rozporu s mezinárodními závazky, když za vyhýbání se základní vojenské službě nehrozí žalobci nepřiměřený trest. Krajský soud pak dále nezjistil ani namítaná porušení procesního předpisu a žalobu v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s. a požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle ustanovení § 107 s. ř. s. Namítal, že krajský soud posoudil uvedenou kauzu v rozporu s platným právním řádem (zákonem o azylu), a shledal vážná pochybení všech orgánů rozhodujících v řízení o udělení azylu. Tvrdil, že má reálnou obavu z nuceného opuštění ČR a na Ukrajině mu hrozí vážné nebezpečí z politických důvodů. Stěžovatel požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů a navrhl, aby napadený rozsudek krajského soudu byl zrušen a věc byla tomuto soudu vrácena k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 16. 9. 2005, č. j. 24 Az 504/2004 – 33, ustanovil zástupcem stěžovatele pro řízení o kasační stížnosti JUDr. Pavla Rameše, advokáta.

Krajský soud v Ostravě následně usnesením ze dne 20. 10. 2005, č. j. 24 Az 504/2004 – 36, stěžovatele vyzval, aby ve lhůtě 1 měsíce ode dne doručení tohoto usnesení odstranil vady kasační stížnosti.

V doplnění kasační stížnosti ze dne 18. 11. 2005 namítal stěžovatel nedostatek pokladů pro rozhodnutí žalovaného ke zjištění poměrů v ukrajinské armádě a konstatoval

zjednodušení svých důvodů žalovaným a soudem na vyhýbání se vojenské službě a navazujícímu trestu. Zdůrazňoval své náboženské důvody, poukázal na špatné poměry v ukrajinské armádě a namítal nedostatky ve faktické vynutitelnosti práva a ochrany na Ukrajině. Konstatoval, že krajský soud pouze odkázal na nedostatečná zjištění žalovaného a v případě správného posouzení by dospěl k závěru, že důvod pro udělení azylu je dán. Stěžovatel dovozoval, že rozhodnutí žalovaného a rozhodnutí krajského soudu jsou pro uvedená pochybení nepřezkoumatelná.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti s poukazem na obsah žaloby navrhl, aby byla kasační stížnost odmítnuta podle ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatel podává z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodů tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Z obsahu správního spisu bylo zjištěno, že stěžovatel v žádosti o udělení azylu ze dne 16. 7. 2004 uvedl, že Ukrajinu opustil dne 25. 4. 2004, protože nechtěl jít na vojnu. Uvedl, že vyznává víru svědků jehovových, a proto se vyhýbá nástupu vojenské služby. O azyl žádal také proto, aby zde mohl legálně žít. V případě návratu do vlasti se obával uvěznění. Tytéž skutečnosti uvedl stěžovatel ve vlastnoručně psaném prohlášení. V protokolu o pohovoru ze dne 28. 7. 2004 tyto skutečnosti rozvedl, přičemž současně připustil, že nevěděl, že na Ukrajině je možnost vykonat náhradní vojenskou službu. Domníval se, že výjimky existují pouze ze zdravotních důvodů. Ani po zjištění této skutečnosti by se však na Ukrajinu vrátit nechtěl, protože se obává odvedení k normální vojenské službě. O azyl se rozhodl požádat asi před měsícem, kdy mu skončila platnost víza, a poté, co byl zadržen policií a bylo mu uloženo správní vyhoštění.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu Nejvyšší správní soud konstatuje, že Krajský soud v Ostravě řádně přezkoumal rozhodnutí žalovaného v rámci stěžovatelem uplatněných žalobních námitek a své závěry vyčerpávajícím způsobem odůvodnil. Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatele, vycházel správní orgán, jakož i krajský soud, a jejich závěr o tom, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu tak plně vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení.

Nejvyšší správní soud s těmito závěry rovněž souhlasí a odkazuje na ně. I Nejvyšší správní soud má za prokázané, že stěžovatelovy důvody, pro které žádá o azyl na území ČR, nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud souhlasí s názorem žalovaného vyjádřeným v odůvodnění napadeného rozhodnutí, a poté i s názorem soudu, že při posuzování uvedeného důvodu žádosti o azyl bylo třeba vycházet z příručky Procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka vydané Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v Ženevě roku 1979. Tato příručka v článku 169 uvádí, že člověk vyhýbající se vojenské službě, může být považován za uprchlíka, je-li schopen prokázat, že by mohl být potrestán za tento vojenský trestný čin neúměrným trestem kvůli jeho rase, náboženství, národnosti, příslušnosti ke zvláštní sociální skupině nebo pro politické názory. Odmítnutí vykonat povinnou vojenskou službu může být, jak uvádí článek 172 dané příručky, taktéž založeno na náboženském přesvědčení. V případě, že žadatel je schopen dokázat, že jeho náboženské cítění je skutečné a upřímné, a že nebylo vládními orgány vzato do úvahy, když po něm bylo požadováno, aby splnil svou vojenskou povinnost, může mu být přiznán status uprchlíka. V případě žadatele nelze hovořit o tom, že by jeho náboženské cítění nebylo vzato vládními orgány do úvahy, neboť tyto orgány o svém náboženském cítění bráničimu vykonat vojenskou službu vůbec neinformoval a o umožnění vykonat náhradní vojenskou službu je nepožádal. Skutečnost, že o této možnosti nevěděl, nelze přičítat na vrub státním orgánům. Nejvyšší správní soud tedy shodně se žalovaným i krajským soudem dospívá rovněž k závěru, že stěžovatel nesplnil zákonné podmínky ustanovení § 12 zákona o azylu. K tomu nutno zdůraznit, že stěžovatel návrh na zahájení řízení o udělení azylu podal až v průběhu řízení o správním vyhoštění z území ČR a jedním z důvodů jeho návrhu na zahájení řízení o udělení azylu je snaha o legalizaci pobytu v České republice.

Nejvyšší správní soud nesouhlasí s námitkou stěžovatele uvedenou v kasační stížnosti spočívající v tvrzení, že si správní orgán neopatřil dostatek podkladů pro své rozhodnutí. Naopak, z napadeného rozhodnutí správního orgánu vyplývá, že žalovaný podrobně rozebral jednotlivé zprávy týkající se dodržování lidských práv na Ukrajině a to právě ve vztahu k výkonu základní vojenské služby, případně následků vyhýbání se základní vojenské službě. Se zjištěnými skutečnostmi a jejich právním posouzením Nejvyšší správní soud souhlasí. Namítá-li stěžovatel, že se žalovaný ani soud nezabývaly faktickými poměry v ukrajinské armádě v rámci vojenské prezenční služby panujícími v ukrajinské armádě, zejména ve vztahu k zacházení s nováčky, musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že uvedená námitka je uplatňována poprvé až v kasační stížnosti, třebaže mohla být vznesena již v dřívějším řízení. Ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. in fine brání tomu, aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl; takové námitky jsou nepřijatelné. I kdyby ovšem zákon dovozoval Nejvyššímu správnímu soudu se touto stěžovatelovou námitkou zabývat, bylo by nutno konstatovat, že ze situace, jak ji stěžovatel popsal v azylovém řízení, spíše vyplývá, že on sám neměl ucelené informace o poměrech v armádě na Ukrajině. Jestliže se sám nepokusil o zajištění náhradní vojenské služby z důvodu svého náboženského přesvědčení, pak je problematické dospět k závěru, že správní orgán se nezabýval faktickými poměry v armádě, nehledě na to, že stěžovatel blíže neobjasnil co tím míní, když popis situace v armádě zjištěný z příslušných zpráv tvoří podstatnou část rozhodnutí.

Rovněž konstatování stěžovatele o tom, že na Ukrajině není systém policejní a justiční ochrany funkční, a proto stěžovatel uprchl do ČR, se poprvé objevuje až v kasační stížnosti.

Nutno uvést, že stěžovatel ve správním řízení ani netvrdil, že se domáhal ochrany svých práv u státních orgánů, a že by mu tato ochrana byla odepřena.

Nejvyšší správní soud poukazuje na dosavadní judikaturu k této problematice, kdy např. podle rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 7. 1994, č. j. 6 A 502/1994 – 39, povolávání vlastních občanů k výkonu vojenské služby, byť i způsoby nevybíravými, popř. i vnitřní zákonodárství státu porušujícími samo o sobě bez přistoupení dalších skutečností, není ještě pronásledováním z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro politické přesvědčení ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 498/1990 Sb., o uprchlících. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49, odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím.

V návaznosti na výše uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že souhlasí s právním posouzením věci tak, jak bylo učiněno žalovaným a krajským soudem. Neshledal rovněž, že by řízení bylo zatíženo vadou spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Nejvyšší správní soud ani nezjistil nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem. K tomu dodává, že stěžovatel v žalobě pouze uvedl, že se domnívá, že žalovaný porušil v žalobě vyjmenovaná ustanovení správního řádu a § 12 zákona o azylu a pokud jde o skutkové důvody, odkázal na spisový materiál. V žalobě tak v podstatě absentují jakákoliv konkrétní skutková tvrzení o nezákonnostech a rovněž právní výtky, neboť ustanovená ustanovení zákona nejsou jakkoliv přiřazena je konkrétním skutkovým tvrzením. Za dané situace nelze dojít k jinému názoru, než k tomu, že krajský soud na základě takto formulovaných žalobních bodů, přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného zcela vyčerpávajícím způsobem.

Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel podal současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78 b) odst. 1 a 2 zákona o azylu.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel nebyl ve věci úspěšný a žalovaný náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepožádal (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Odměna zástupci stěžovatele JUDr. Pavlu Ramešovi, advokátovi, který byl stěžovateli ustanoven usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 9. 2005, č. j. 24 Az 504/2004 – 33, byla stanovena za dva úkony právní služby ve výši 1000 Kč podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti

č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů (převzetí a příprava zastoupení a písemné podání soudu týkající se ve věci samé podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b/ a d/ téže vyhlášky) a režijní paušál podle ustanovení § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 75 Kč za každý úkon. Zástupci stěžovatele bude vyplacena částka ve výši 2150 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. října 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu